

STATISTIK OM ISOLATIONSFÆNGSLING

I forlængelse af ændringen af reglerne om varetægtsfængsling i isolation i 2000 er det besluttet, at der skal gennemføres en løbende statistikindsamling, således at Justitsministeriet én gang om året modtager oplysninger om anvendelsen af isolationsfængsling.

I det følgende redegøres for de statistiske oplysninger for år 2004. Data til brug for statistikken er indhentet af Rigsadvokaten og bearbejdet af Justitsministeriets Forskningsenhed.

1. Datagrundlaget

Oplysninger til brug for denne statistik er tilvejebragt ved, at de enkelte politikredse er anmodet om at indberette samtlige *afsluttede isolationsfængsler* i 2004. Indberetningen omfatter oplysninger om start- og slutdato for isolationsfængslingen, den fængsledes alder og arten af den kriminalitet, den isolationsfængslede er sigtet for.

Mens oplysningerne fra politikredsene i de tidligere år primært er indberettet ved at udfylde et spørgeskema, udsendt af Rigsadvokaten, stammer næsten alle oplysninger for 2004 fra udtræk fra POLSAS i de enkelte politikredse, idet politikredsene nu anvender sig af et særligt registreringsmodul for isolationsfængslinger. Det kunne i princippet tænkes at betyde, at indberetningen bliver mere fuldstændig, idet den samtidige registrering af sager i POLSAS mindsker risikoen for, at politiet glemmer at indberette sager. Eftersom også en meget stor del af indberetningerne om isolationsfængsling i 2003 skete ved hjælp af udtræk fra POLSAS, og eftersom antallet af isolationsfængslinger fra 2002 til 2003 mindskede, er der dog ikke umiddelbart noget, der tyder på, at ændringen i indberetningsformen har påvirket sammenligneligheden af denne statistik over tid, for så vidt angår antallet af isolationsfængslinger.

Der kan derimod være lille et problem med sammenligneligheden af kriminalitetens art over tid. I de tidligere år har de indberettende myndigheder manuelt angivet, hvilken kriminalitet den isolationsfængslede er sigtet for. I data fra POLSAS for 2004 er alene angivet den journalkode, som indeholder oplysninger om kriminalitetens art. Det har imidlertid i de tidligere år kunnet konstateres, at der ikke altid er overensstemmelse mellem journalkodens oplysninger om kriminalitetens art og de oplysninger herom, den indberettende myndighed har angivet. Det har i de hidtidige årlige statistikker været den type kriminalitet, den indberettende myndighed har angivet, der er anvendt. Denne ændring i registrering af kriminalitetens art vil som sagt nok kun influere i ringe grad på sammenligneligheden over tid.

2. Antallet og varigheden af isolationsfængslinger og antallet af varetægtsfængslinger fordelt efter politikreds

Fra politikredsene er der modtaget oplysninger om i alt 580 afsluttede isolationsfængslinger i 2004. Dette er en stigning på 22 pct. i forhold til 2003, hvor der var 476 isolationsfængslinger. I 2001 var dette tal 553 og i 2002 501. Tendensen har altså været et fald i antallet af isolationsfængslinger fra 2001 til 2003, mens der fra 2003 til 2004 er sket en markant stigning.

Tabel 1 viser isolationsfængslingens varighed i 2004.

I gennemsnit har 9,8 pct. af de varetægtsfængslede i 2004 været anbragt i isolation, hvilket repræsenterer en stigning i andelen af isolationsfængslinger. I 2001 var andelen således på 9,5 pct., i 2002 på 8,2 pct. og i 2003 på 7,7 pct.

Tabel 1. Antallet og varigheden af isolationsfængslinger og antallet af varetægtsfængslinger fordelt på politikreds

Politikreds	Varetægtsfængslinger	Afsluttede isolationsfængslinger	Varighed af isolationsfængslinger						
			1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage	57 dage – 3 mdr.	over 3 mdr.
København	1.428	281	23	61	60	31	16	88	2
Frederiksberg	98	11		5	3	1	2		
Gentofte	46	6	4				2		
Lyngby	88	10	1	5	1	3			
Gladsaxe	139	33	1	14	8	2	4	4	
Hvidovre	75	4		2	2				
Glostrup	249	15		9	4				2
Tårnby	47	1		1					
Helsingør	152	12	2	7	2			1	
Hillerød	120	6	2	4					
Frederikssund	81	19		4	1		4	7	3
Roskilde	127	14	1	3	1	1	3	2	3
Køge	104	18	2	9	3	1		2	1
Holbæk	86	1			1				
Kalundborg	27	9		4	1	1		3	
Ringsted	76	11		6	1		2	2	
Slagelse	143	20	2	4		3	3	8	
Næstved	79	4		3	1				
Vordingborg	69	3			1		1	1	
Nykøbing F.	93	9		3	3	1	2		
Nakskov	152	11	1	2	7		1		
Bornholm	31	7	1	1			1	1	3
Odense	281	11		9				2	
Svendborg	57	-							
Nyborg	46	-							
Assens	44	4		2		1	1		

Middelfart	32	-							
Sønderborg	44	5			1		4		
Gråsten	123	6		6					
Tønder	33	2						2	
Haderslev	52	2		1		1			
Ribe	33	-							
Esbjerg	142	3	2	1					
Varde	51	-							
Fredericia	77	-							
Kolding	79	-							
Vejle	71	1					1		
Horsens	85	3			2	1			
Herning	59	-							
Ringkøbing	32	4			3	1			
Holstebro	79	-							
Århus	375	16	2	5	5		2		2
Odder	36	-							
Silkeborg	25	3				1	2		
Randers	94	1		1					
Grenå	24	3		1				2	
Viborg	51	1			1				
Skive	27	1	1						
Thisted	39	-							
Løgstør	34	-							
Aalborg	116	2				1	1		
Hobro	47	7	3		2		1	1	
Frederikshavn	54	-							
Hjørring	55	-							
I alt	5.907	580	48	173	114	50	53	126	16

* Oplysninger om antal varetægtsfængslede stammer fra Rigspolitiet. Tallene vedrører påbegyndte varetægtsfængslinger.

Variationen mellem politikredsene med hensyn til anvendelse af isolationsfængslinger er ganske stor. Kalundborg Politikreds har den største andel isolationsfængslinger i forhold til antallet af varetægtsfængslinger, idet en tredjedel af de varetægtsfængslede har været anbragt i isolation. Det samme var tilfældet i både 2002 og 2003. Gladsaxe Politikreds har andenpladsen med 24 pct. isolationsfængslede, mens Frederikssund Politikreds indtager en tredjeplads med 23 pct. Andelen er nogenlunde lige så høj for Bornholm Politikreds. I København, der har den femtestørste andel isolationsfængslede, har knap 20 pct. af de varetægtsfængslede været anbragt i isolation.

I den anden ende af skalaen befinder der sig 14 politikredse (Svendborg, Nyborg, Middelfart, Ribe, Varde, Fredericia, Kolding, Herning, Holstebro, Odder, Thisted, Løgstør, Frederikshavn, Hjørring), som slet ikke anvendte sig af isolationsfængsling i 2004. Én af disse – nemlig Frederikshavn Politikreds – har heller ikke i årene 2001-2003 anvendt isolationsfængsling.

3. Kriminalitetens art sammenholdt med varigheden af isolationsfængslinger

Tabel 2 viser sammenhængen mellem isolationsfængslingens varighed og den kriminalitet, de isolationsfængslede er sigtet for.

Den gennemsnitlige varighed af isolationsfængslingerne i 2004 er 36 dage. I 2003 var den på 37 dage og i 2002 og 2001 henholdsvis 30 og 28 dage. Sammenholdt med, at der fra 2003 til 2004 er sket en kraftig vækst i antallet af isolationsfængslinger, betyder det, at isolationsfængsling har været anvendt noget mere i 2004 i end i nogen af de foregående år: I alt 20.779 dage i 2004, mod 17.713 dage i 2003, 14.939 dage i 2002 og 15.516 dage i 2001.

Som det ses af de sidste to kolonner i tabel 2, er der ikke for alle former for kriminalitet tale om et fald i den gennemsnitlige varighed af isolation fra 2003 til 2004. Det er alene tilfældet for manddrab, vold og narkotikaforbrydelser – netop de former for kriminalitet, hvor der er sket en vækst i antallet af isolationsfængslinger fra 2002 til 2003. En sådan sammenhæng er forventet, da en vækst i anvendelsen af isolationsfængsling må forventes at indebære, at isolationsfængsling i højere grad anvendes i mindre alvorlige/komplicerede sager og dermed giver en lavere gennemsnitlig varighed af isolationsfængslingen, mens omvendt en mindskning i antallet af isolationsfængslinger må forventes at begrænse brugen til de mest alvorlige sager og dermed øge den gennemsnitlige længde af isolationsfængslingen. Sidstnævnte er netop set i perioden fra 2001 til 2003.

Tabel 2. Kriminalitetens art sammenholdt med varigheden af isolationsfængslinger

Kriminalitetens art	Varighed af isolationsfængslinger								Gennemsnit i dage i 2004	Gennemsnit i dage i 2003
	1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage	57 dage – 3 mdr.	over 3 mdr.	I alt		
Manddrab, inkl. forsøg	3	12	11	4	2	10	6	48	48	50
Vold	5	24	5		1	1	3	39	23	35
Voldtægt m.v.	1	4	3					8	16	5
Røveri	17	10	9	5	4	10	4	59	36	22
Anden berigelse	3	29	25	6	2			65	20	18
Dokumentfalsk		3		2	1			6	29	14
Narkotikakriminalitet	18	88	59	32	43	105	3	348	40	45
Våbenlov	1	1						2	11	-
Andet		2	2	1				5	24	13
I alt	48	173	114	50	53	126	16	580	36	37

I øvrigt ses af tabel 2, at manddrab og forsøg på manddrab er sager, hvor isolationsfængslingen i gennemsnit har varet længst, nemlig i 48 dage. I sager vedrørende narkotikakriminalitet har isolationsfængslingen dog også varet i forholdsvis lang tid, nemlig i gennemsnit 40 dage. I to sager om overtrædelse af våbenloven har isolationsfængslingen varet kortest tid, i gennemsnit 11 dage.

4. Isolationsfængsling af unge under 18 år

I 2004 har fem personer under 18 år været anbragt i isolation i forbindelse med en varetægtsfængsling.

Tre af disse unge har været isolationsfængslet i sager om røveri af grov karakter (§ 288, stk. 2); to af dem har været i sag sammen. Den yngste, der var 17 år og 4 måneder, da isolationsfængslingen påbegyndtes, sad isolationsfængslet i 14 dage. De to øvrige røverisigtede var begge 17 år og 9 måneder og var isolationsfængslet i henholdsvis 25 og 50 dage.

En fjerde ung – på 17 år og 6 måneder – var anbragt i isolation i fire dage i forbindelse med en sigtelse for manddrab, mens den femte af de unge var isolationsfængslet i forbindelse med en sigtelse for indbrudstyveri. Isolationsfængslingen begyndte et par dage inden, personen fyldte 17 år, og varede otte dage.